

سرطان لوزالمعده

لوزالمعده یا پانکراس غده ای پهن و دراز است که در قسمت فوقانی شکم و پشت معده قرار گرفته است. لوزالمعده متشکل از سه قسمت سر تنه و دم است. وزن پانکراس در حدود صد گرم است. سرطان لوزالمعده در تمامی گروه های سنی دیده می شود اما حداکثر شیوع در سنین 55 تا 85 سالگی است. علت واقعی بروز این سرطان هنوز شناخته شده نیست ولی مشاهده شده که سیگار می تواند احتمال بروز آن را افزایش دهد. مطالعات نشان میدهد که غذاهای پر چرب نیز در ایجاد این سرطان نقش دارند.

سرطان چگونه ایجاد می شود؟

بیش از 90 درصد از سرطان های لوزالمعده از سلول های مجاور لوزالمعده که مسئول انتقال آنزیم های گوارشی به دوازدهه (اولین قسمت روده باریک) است سرچشمه می گیرد به طوری که دو سوم تومورهای مجرا در سر و یک سوم بقیه در تنه و دم لوزالمعده ایجاد می شوند. این سرطان ها اغلب به وسیله بافت های ملتهب لوزالمعده احاطه می شوند و تشخیص این سرطان را مشکل می کنند.

تومورهای لوزالمعده می توانند باعث انسداد مجرای

صفاوی شده و موجب بیماری زردی گردند.

گسترش سلول های سرطانی

گاهی اوقات این سلول ها به بافت های اطراف غدد لنفاوی و کبد گسترش می یابند. گاه سلول های مسئول تولید هورمون در لوزالمعده را درگیر می کنند که این نوع سلول ها اغلب خوش خیم هستند. گاهی اوقات این تومورها باعث کاهش قند خون می شوند.

علل ایجاد کننده سرطان

علت شناخته شده ای برای این سرطان ها بیان نشده است اما تحقیقات بیانگر این مطلب است که افراد سیگاری دو برابر افراد غیر سیگاری به سرطان لوزالمعده مبتلا می شوند. رژیم غذایی نیز ممکن است در ایجاد سرطان لوزالمعده دخالت داشته باشد به طوری که این سرطان در افرادی که کافئین مصرف می کنند و افرادی که غذاهای پر چرب به خصوص چربی های حیوانی مصرف می کنند بیشتر مشاهده می شود.

نکات قابل توجه:

* برای پیشگیری از ابتلا به سرطان لوزالمعده پیشنهاد

می شود که رژیم های غذایی متنوع کم چرب و با فیبرهای غذایی فراوان مصرف کنید و از مصرف دخانیات بپرهیزید.

* مصرف گوشت قرمز که دارای چربی فراوان باشد. افزایش سن، مصرف زیاد پروتئین های حیوانی و چرب، مصرف زیاد قهوه و سابقه ابتلا به عفونت مزمن پانکراس احتمال ابتلا به این سرطان را افزایش می دهد.

* دیابت نیز با سرطان لوزالمعده ارتباط دارد. به طوری که زنان دیابتی احتمال بالاتری برای ابتلا به سرطان لوزالمعده دارند.

* سرطان لوزالمعده با مواد صنعتی نیز ارتباط دارد. ترکیبات صنعتی خاصی که در صنایع شیمیایی یا فلزی و گازی استفاده می شوند می توانند موجب افزایش احتمال ابتلا به سرطان لوزالمعده شوند.

علائم بیماری:

درد مبهم در قسمت فوقانی شکم که گاه به پشت انتشار می یابد و یا در پشت که اغلب دائمی است و هنگام خوردن و دراز کشیدن بدتر می شود و با نشستن و خم شدن به جلو

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
ایران

مرکز آموزشی پژوهشی و درمانی فیروزگر

بتر می شود. همچنین کاهش وزن شدید و سریع که در ارتباط با میزان تغذیه نیست.

* زردی نیز یکی از علایم بیماری است. در صورت بروز آن بلافاصله به پزشک مراجعه کنید.

تشخیص بیماری

سونوگرافی شیوه مناسبی است. این روش بدون درد و غیر تهاجمی است امواج صوتی به سمت لوزالمعده فرستاده می شود و بازگشت آنها دریافت می شود و به وسیله کامپیوتر به تصویری از بافت لوزالمعده تبدیل می شود. امواج صوتی هیچ عارضه شناخته شده ای ندارد. این روش بهترین وسیله تشخیص سرطان لوزالمعده است.

آندوسکوپی نیز در تشخیص موثر است در این روش با بی حسی موضعی لوله ای بلند و قابل ارتجاع و باریک که به آن اندوسکوپ می گویند از طریق دهان به معده فرستاده می شود سپس به روده وارد می گردد و از طریق لوله باریکتری وارد مجاری لوزالمعده می شوند.

در این روش سلول هایی از لوزالمعده که در شیره گوارشی وجود دارد برداشته می شود و تحت مطالعه قرار می گیرد. سپس ماده حاجب داخل مجرا تزریق می شود و با گرفتن عکس رادیولوژی تنگی و انسداد مجرا مشخص می شود.

روش های درمانی

درمان اصلی جراحی است. میزان برداشت بافت لوزالمعده بستگی به محل تومور و این که آیا سلول های سرطانی به کبد و یا سایر اعضای مجاور گسترش یافته دارد. اگر تومور در سر لوزالمعده قرار گرفته باشد سر لوزالمعده و قسمت اول روده باریک و قسمتی از معده و مجرای صفراوی همگی برداشته می شوند.

با درمان دارویی پس از جراحی بسیاری از بیماران زندگی نسبتاً طبیعی خواهند داشت.

بعضی از تومورها آنچنان لوزالمعده را در بر گرفته اند که برداشتن تومور ممکن نیست در این صورت تمام لوزالمعده برداشته می شود و پس از آن شما باید از انسولین استفاده کنید تا وضعیت قند خون طبیعی شود. گاهی اوقات پس از جراحی شیمی درمانی و پرتو درمانی نیز استفاده می شود.